

Prin urmare, statuând ca scop utilizarea corectă și „suportabilă” a capitalului natural, între soluțiile etatiste ce accentuează rolul capitalului fabricat de om și soluțiile individualiste ce pun în joc și capitalul uman se interpun ca maximal eficiente soluțiile „civice”, ce adoptă demersurile individualiste dar nu numai pe baza creării și implicării — ca bază a acțiunii responsabile — capitalului social. I. Serageldin și A. Steer definesc (în articolul epilog, p. 31) o comunitate civică puternică prin „preponderența asociațiilor orizontale, în contrast cu asociațiile ierarhice verticale”. Programele de dezvoltare suportabilă impun existența unor instituții pentru declanșarea și controlul acțiunii, aceste instituții trebuie însă, pentru a funcționa cu adevărat și eficient, să fie *legitime* în exercitarea autorității lor asupra indivizilor-utilizatori; ele trebuie să aparțină membrilor lor. Legitimitatea poate fi asigurată prin programarea lor ca instituții orizontale și nu verticale, prin implicarea membrilor în acțiuni corecte și profitabile simultan și nu prin controlul de sus al corectitudinii acțiunilor lor. Corectitudinea trebuie să fie însăși forma acțiunii, și nu să-i fie impusă acesteia din urmă din exterior; acest lucru se poate realiza prin transformarea indivizilor-întreprinzători în membri ai unor organizații legitime, orizontale, care să impună normele administrării „suportabile” a mediului. Aceste norme vor fi automat respectate deoarece ele vor fi integrate în rolurile pe care *indivizii* le vor performa în calitatea lor de membri, în locul simplei acțiuni individuale anterioare. Organizațiile orizontale injectează o doză suplimentară de responsabilitate acțiunilor individuale. De aceea formarea și implicarea capitalului social, în programele de dezvoltare este vitală.

Prof. M. Cernea încheie articolul său precizând rezultatele exploatării sistematice a capitalului social: „bunăstare sporită, suportabilitate socială de durată pentru programele de dezvoltare și o mai bună administrare a mediului”. Sociologul, cu dublul său set de unelte — conceptuale explicative pe de o parte și tehnici sociale, pe de altă parte — devine un personaj de prim ordin în elaborarea programelor de dezvoltare, afirmând atât independența și specificitatea perspectivei sale cât și capacitatea de a se integra într-un ansamblu unitar de abordări.

Cosima Larionescu
— studentă —

JOHN NAGAN, BILL McCARTLY, *Streetlife and Delinquency* în „The British Journal of Sociology”, Editor Paul Rock, vol. 43, nr. 4, 1992

În nr. 4/1992 al revistei „The British Journal of Sociology”, John Nagan și Bill McCarty analizează corelația dintre clasa socială și delincvență în studiul *Streetlife and Delinquency* (Viața străzii și delincvența).

Viața în stradă a tinerilor, originea de clasă a părinților sunt considerate variabile importante care cauzează serios delincvența.

Autorii au adunat o serie de date pe care le-au analizat și au constatat: — implicațiile importante pentru conceptualizarea clasei și delincvenței: testarea și integrarea teoriei sociologice despre delincvență; măsurarea delincvenței și folosirea cercetărilor de tip longitudinal și transversal.

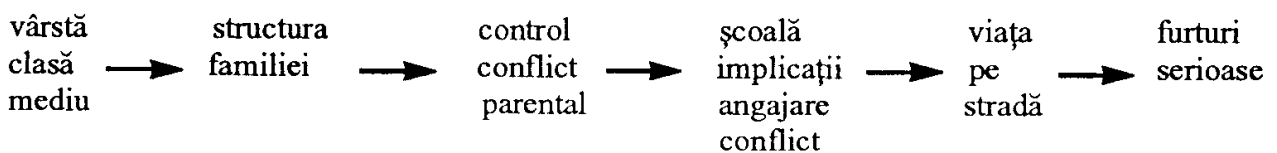
În prima parte a studiului este formulată ipoteza cercetării: corelația între condițiile de clasă defavorizante și delincvența serioasă. Această corelație e observată în cercetările areale, dar scapă studiilor de caz asupra adolescenților izolați ce urmează școala. În analizele studiilor școlare există tendința de a operaționaliza clasa în termenii originilor familiale de obicei indicate de un interval sau grupare ordinală: statusuri ocupaționale ale părinților când aceștia sunt angajați. O relevanță îndoielnică a ocupației părinților diminuează probabilitatea găsirii rezultatelor stabile ale efectelor clasei de origine asupra delincvenței. Trebuie studiată și posibilitatea ca originea de clasă să acționeze indirect asupra delincvenței, operând într-o varietate de factori: familia, experiențele școlare ș.a.

Criminologii sociologi au abandonat tineretul străzii deoarece existau incertitudini în privința eșantionărilor și variabilelor interne. Astfel, s-a trecut la o strategie bazată pe răspuns și terminologie incluzându-se în eșantion o populație mai largă (tineri care nu sunt pe stradă). Teoriile de control și studiile de bază asupra școlii subliniază, de obicei, o scară a controlului familial permisiv, incluzând atașamentul față de părinți și autoritate.

Existența unui anumit context social favorizant îi determină pe adolescenți să-și părăsească familia. De exemplu, un anumit gen de literatură consumat de adolescenți, absența sau permisivitatea controlului parental, respingerea parentală ar putea fi câțiva factori favorizanți. În timp ce teoria controlului poate fi extinsă fără să dea atenție neglijenței parentale față de copii, teoria construcțiilor acordă atenție abuzului părinților față de copii. De vreme ce atât absența controlului cât și permisivismul pot conduce în stradă, amândouă sunt incluse în modelul integrat. Similar, multe din studiile de referință asupra adolescenților relevă că aceștia au mari probleme în școală, inclusiv conflicte cu autoritățile școlare. Implicarea și angajarea școlii (controlul tradițional al variabilelor teoretice) și conflictul școlar (un indicator al construcției) pot surveni între clasa socială și experiențele familiei și legăturile ulterioare pe care acestea le au cu viața în stradă și delincvența. Se poate spune că experiențele școlare traumatice sunt o altă față comună a teoriilor de control și de construcție într-un model integrat al vieții în stradă și al delincvenței. În munca sociologică un aspect cheie constă în alocarea separată a vieții pe stradă ca o variabilă de intervenție într-un model integrat asupra cauzalității delincvenței.

Se întâmplă adesea ca tinerii să abandoneze preocupările de fugari pentru orice set de activități alternative care aduc bani, securitate sau justificare de moment. Aceasta marchează invazia comportamentului ilegal în care drogurile, sexul și hojiile mărunte nu încurajează episodul evadării dar optează pentru acesta.

Pentru a avea o reprezentare mai bună a ceea ce înseamnă model integral al vieții în stradă sau delincvenței, autorii articolului prezintă o schemă în care se observă legătura între anumite variabile și efectul acestora.

Controlul parental, implicațiile școlii și angajamentele școlii sunt variabile ce derivă de la preocupările standard ale teoriei controlului, în timp ce originile condițiile și conflictele cu părinții și cu școala sunt alte variabile.

În viziunea autorilor, termenul de „clasă” implică atât originea de clasă a părinților cât și experiența adolescenților (care implică condițiile de clasă). În categoriile sociale de clasă se disting: patroni, mică burghezie, muncitori, șomeri.

— Condițiile de clasă sunt operaționalizate în termenii calității de membru al școlii sau eșantionului de stradă;

— Structura familială e operaționalizată în termenii pasivității în acest caz înțelegând tinerii care erau sau sunt în familii cu doi părinți biologici;

— Conflictul parental e operaționalizat în două măsuri ale controlului coercitiv parental. Se utilizează trei indicatori pentru a măsura implicațiile școlii, angajarea și conflictul cu profesorii. Furturile serioase evidențiază dimensiunea economică a delincvenței. Din motive teoretice și empirice se separă adolescenții străzii de delincvență, iar primii se tratează ca o variabilă cheie ce conduce la delincvența serioasă. Analiza asupra furturilor serioase e bazată pe operaționalizarea participării, frecvența și măsura care îmbină aceste dimensiuni ale implicării în acest tip de delincvență. Astfel, copiii străzii sunt într-o mai mare măsură delincvenți față de restul (adică cei școlarizați).

Rezultatele evidențiază că surplusul de populație se află în relație directă cu fenomenul delincvenței urmând apoi copii din familii cu climat permisiv, familii unde predomină lipsa

controlului părinților asupra copiilor. Tinerii necontrolați sunt slab angajați în învățarea școlară și se află mult mai des în conflict cu profesorii.

Atât variabilele de control cât și cele de construcție sunt factori importanți în alegerea străzii de către tineri, (viața în stradă însăși poate fi considerat factor). Ca o concluzie se poate spune că acest studiu tratează viața străzii ca pe o cutie neagră în care noi ne așteptăm să găsim exact specificul vieții care împinge la delincvență. Tinerii străzii formează un grup extrem de dificil de ținut în designuri longitudinale și aceasta impune alegerea metodelor de cercetare transversale. Astfel, când nivelul implicării în delincvența serioasă acoperă aproape în întregime această categorie de populație, există totuși mulți tineri ai străzii care au rămas neimplicați. Tinerii străzii sunt o sursă fertilă pentru noi sensuri ale formelor de abținere la a participa la delincvența serioasă.

Adina Ioani
— studentă —

CHIRS GIRARD, *Age, Gender and Suicide* în „American Sociological Review”; vol. 58, nr. 4, 1993

Afirmând: „Din punct de vedere universal bărbaii prezintă un risc mai mare de sinucidere decât femeile. În țările dezvoltate din punct de vedere economic, riscul de a se sinucide este mai mare la bărbați și crește odată cu înaintarea în vârstă, iar la femei culminează la vârsta mijlocie”, C. Girard arată că Durkheim, fără a i se atesta meritele, nu a putut privi dincolo de „coeziune și integrare socială”.

Anumite valori psihosociale, care influențează sexul și vârsta au scăpat lui Durkheim. Între acestea noțiunea de *self-concept* (identitatea de sine, eul).

Enunțând teoria identității amenințate, Girard leagă *self-concept* de riscul sinuciderii. „Din punctul de vedere al nivelului psihosocial, eu consider că sinuciderea este un ultim resort, un răspuns la evenimentele care schimbă viața și care pun în pericol eul”.

Care sunt circumstanțele prin care identitatea amenințată se va orienta spre suicid? Girard spune că aceste amenințări sunt mai puternice atunci când „minează” suportii identității, fiind vorba de acele schimbări imprevizibile, ce intervin în mod neașteptat în momente esențiale din viața individului. Timingul lor fiind foarte redus, probabilitatea ca individul să-și dezvolte suportii alternativi de identitate este, practic, foarte mică. Schimbări previzibile, de genul pensionării pentru limită de vârstă sau menopauza, nu constituie amenințări care conduc individul spre actul sinucigaș.

Autorul afirmă că schimbările în viață pot „arunca o lumină” asupra relațiilor dintre suicid, vârstă și sex, în trei moduri diferite: 1. identificarea amenințărilor variază în funcție de vârstă și sex; 2. abilitatea de a înlocui suportii identității variază în funcție de vârstă și sex; 3. modul de percepere al amenințărilor este în funcție de vârstă și sex.

Plecând de la primele două moduri, autorul se concentrează pe modul în care în societățile industriale „realizările orientate din punct de vedere al unei cariere psihologice” afectează *self-concept* — și cum aceste cariere diferă la bărbați față de femei. Aceste diferențieri ale carierelor psihologice stau la baza procentajului mic de sinucidere la femei. Cariera psihologică — exprimând menirea, conștientizată, a individului în viață, sau impusă de societate — este definită de autor ca „o serie de imagini ale individului privitor la trecut, prezent și viitor, care corespund pașilor parcurși spre realizarea în viață”. Cu cât înaintarea psihologică este mai mare (paralel cu creșterea în vârstă) cu atât mai mult, un pas greșit spre apogeul carierei — la bărbați, sau când copilul ajunge la pragul majoratului — la femei, face ca riscul sinuciderii să crească.

Dar de ce bărbații sunt predispuși într-o măsură mai mare spre sinucidere decât femeile? Pentru că, afirmă Girard, există diferențe între rolul identităților bărbaților și femeilor.

Rolul identității femeii este centrat în jurul ideii de familie. O dată ce copii se nasc, acestea se vor centra pe rolul de părinte, aceasta devenind baza unei cariere psihologice. „Succesul